

Bölüm 8

PANCREAS ANATOMİSİ

Feyza AKSU¹
Ramazan Fazıl AKKOÇ²

GİRİŞ

Pancreas; yetişkin bireylerde ortalama ağırlığı 70-100 gr ve ortalama uzunluğu 12-15 cm olan, sarımtırak renkli, dış yüzü hafiflobüllü, ince kapsül ile sarılı bir organdır. Topografik olarak regio epigastrica (epigastrium), regio hypochondriaca sinistra ve regio umbilicalis'te yer alır. Omentum minus, mide ve colon transversum'un arkasında, columna vertebralis'in önünde bulunur. Karın arka duvarında yer alan pancreas, L1-2 seviyesinde duodenum kavsi içinden başlayıp sağdan-sola ve hafif yukarıya doğru ilerleyip, hilum splenicum'a kadar uzanır. Pancreas'ın 1/3'ü orta hattın sağında, 2/3'ü orta hattın solunda yer alır (1-12).

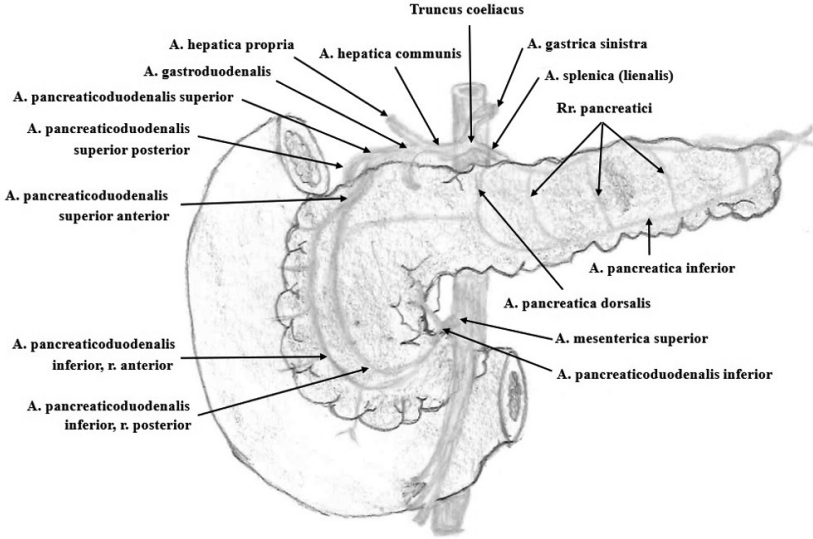
BÖLÜMLERİ

Caput pancreatis, collum pancreatis, corpus pancreatis ve cauda pancreatis olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır.

1. Caput pancreatis: L1-3 vertebraların sağında, duodenum'un açıklığı sola bakan kavsi içinde yer alır. Alt-sol tarafında yer alan orta hatta doğru uzanan **processus uncinatus** isimli bir çıkıntısı vardır. Bu çıkıntı her zaman pancreas dokusu ile bir olmayıp bazen ayrı lob olarak bulunabilir, bu durumda **pancreas accessorium** (Winslow) olarak isimlendirilir. Proc. uncinatus ile corpus pancreatis arasında **incisura pancreatis** isimli çentik bulunur. Inc. pancreatis'ten, pancreas'ın arkasında ilerleyen a. ve v. mesenterica superior geçer. Caput pancreatis, duodenum kavisine uyan ve oturan bölümde duodenuma peritoneum ve bağ doku ile yapışmıştır. Bu bölümün sağ ve yukarısı peritonsuz bir alandır. Caput pancreatis'in ön yüzünün ortasına mesocolon transversum tutunur.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Fırat Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi AD., feyza-aksu@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0001-8595-0010

² Dr. Öğr. Üyesi, Fırat Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi AD., ramazan_fazil@hotmail.com, ORCID iD: 0000-0002-0559-8932

Şekil 2. Pancreasın arterleri

SİNİRLERİ

Parasempatik lifler n. vagus'tan, sempatik lifler n. splanchnicus'lardan (T5-12 segmentlerinden) gelir. Postganglionik olan parasempatik sinir lifleri ve preganglionik olan sempatik sinir lifleri; plexus coeliacus ve bu plexus'dan ayrılan seconder plexus'lar olan plex. hepaticus, plex. splenicus ve plex. mesentericus superior'dan geçer, pancreas'ı besleyen arterler ile organa ulaşır. Parasempatik etki pancreas salgısını artırırken sempatik etki salgıyı azaltır.

Pancreas'ın ağrı duyusu n. splanchnicus'lar ile truncus sympathicus'a (alt torakal ve üst lumbal bölgede) ve sonrasında ggl. spinale'ye iletilir. Ggl. spinale'nin ilgili santral uzantıları, duyuyu ilgili medulla spinalis segmentine getirir. Periton duyusunu ise n. vagus'un aldığı öne sürülmektedir (embriyolojik sürecin başlangıcında intraperitoneal bir organ olduğu için) (1-12).

KAYNAKÇA

1. Zhang H, Hou C, Yang Z, Wang X. The "Hand as Foot" teaching method in the pancreas anatomy. *Asian J Surg.* 2022 Oct;45(10):2008. doi: 10.1016/j.asjsur.2022.04.060.
2. Sun Z, Chen Q, Zhang M, Li Y. The "Hand as Foot" teaching method in pancreas and duodenum anatomy. *Asian J Surg.* 2023 Jan;46(1):629-630. doi: 10.1016/j.asjsur.2022.07.014.

3. Covantsev S, Chicu C, Mazuruc N, Belic O. Pancreatic ductal anatomy: more than meets the eye. *Surg Radiol Anat.* 2022 Sep;44(9):1231-1238. doi: 10.1007/s00276-022-03002-w.
4. Henry BM, Skiningsrud B, Saganiak K, Pçkala PA, Walocha JA, Tomaszewski KA. Development of the human pancreas and its vasculature - An integrated review covering anatomical, embryological, histological, and molecular aspects. *Ann Anat.* 2019 Jan;221:115-124. doi: 10.1016/j.aanat.2018.09.008.
5. Talathi SS, Zimmerman R, Young M. Anatomy, Abdomen and Pelvis, Pancreas. In *StatPearls.* StatPearls Publishing, 2022.
6. Arifođlu Y. Her Yönüyle Anatomi. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevleri; 2021.
7. Arıncı K, Elhan A. Anatomi, 7.Baskı, 1. Cilt, Güneş Tıp Kitapevi, Ankara, 2020.
8. Drake, R.L., Volg. W., Mitchell, A.W.M, Tıp Fakültesi Öğrencileri için Gray's Anatomi, Yıldırım M (Çeviri editörü), Ankara: Güneş Kitabevi, 2018.
9. Paulsen F, Waschke J. Sobotta İnsan Anatomisi Atlası. Karahan S.T. (Çeviri Editörleri). 11. Türkçe Baskı, Malatya, Medipres, 2019.
10. Sargon FS. Anatomi Akıl Notları. Güneş Tıp Kitapevi Ankara, 2018.
11. Sancak B, Cumhuri M. Fonksiyonel Anatomi (Baş Boyun ve İç Organlar) 9. Baskı, Ankara, ODTÜ Yayıncılık, 2015.
12. Yıldırım M. Resimli Sistemantik Anatomi. Nobel Tıp Kitapevi, İstanbul, 2013.
13. Kumar KH, Garg S, Yadav TD, Sahni D, Singh H, Singh R. Anatomy of peripancreatic arteries and pancreaticoduodenal arterial arcades in the human pancreas: a cadaveric study. *Surg Radiol Anat.* 2021 Mar;43(3):367-375. doi: 10.1007/s00276-020-02632-2.